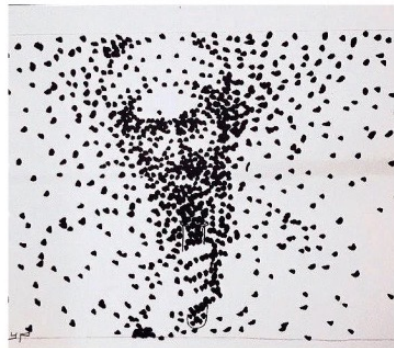

Achter pagina.

TENTOONSTELLING

Illustrator Cyprian Koscielniak doet niet aan spot, maar aan verbeelding

Een tentoonstelling in Warschau toont het beste van Koscielniak's illustraties, die al 25 jaar de opinie- en brievenpagina's van deze krant sieren.

In de dagen na elf september 2001 stonden de kranten, wereldwijd, vol met verminde vrijheidsbeelden en beeldspelingen op de Amerikaanse vlag. Ook *NRC Handelsblad*. Tot er opeens een bijzonder eenvoudige inkttekening verscheen. In een paar streken doemde het World Trade Center op achter de voorruit van een vliegtuig. Op dat moment - en het moment is cruciaal voor een tekening in de krant - kwam dat beeld hard binnen: de kijker in de cockpit, seconden voor het vliegtuig in een van de torens vliegt.

Cyprian Koscielniak vindt het zelf zijn beste prent voor de krant.

Trouwe *NRC*-lezers, die zijn werk kennen, begrijpen dat. Het gaat bij zijn illustraties om een alternatieve kijk op een kwestie. Om een zienswijze. Een vaste, onveranderlijke stijl is daarbij volgens hem minder belangrijk. Een snedig of pregnant zinnetje dat de prent betekenis geeft eveneens; denk aan Peter van Straaten of Fokke en Sukke.

"Het drama van de Nederlandse cartoonist", schreef hij eens in de krant, "is dat hun werk zo met tekst beladen is, dat de tekening bijna overbodig wordt." Niet verwonderlijk is het dat Koscielniak nooit de Inktspot-prijs won, de prijs voor politieke cartoons. Want al illustreert hij regelmatig vlammende, politieke opinustekeningen, hij doet niet aan spot. Koscielniak doet aan verbeelding. Deze kunstenaar onder de cartoonisten verheft krantenpagina's tot kunstwerken.

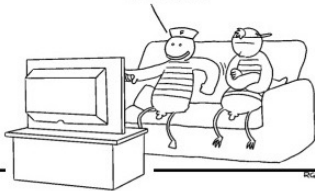
Het is daarom goed gekozen van het Museum Plikatu in Warschau om in de overzichtstentoonstelling van zijn werk, die afgelopen donderdag opende, een hele wand te creëren, midden in de expositieruimte, met krantenpagina's, niet met de afzonderlijke tekeningen.

De Nederlanders die de reis ervoor over hebben - of toch in Warschau moeten zijn - zullen ontdekken dat de in Polen geboren Koscielniak al een carrière achter de rug had voor hij in 1987 naar Nederland vertrok. Ze hangen er filmposters, door hem ontworpen, van de belangrijkste Poolse films uit de jaren kort voor zijn vertrek. Een is zelfs van een Poolse klassieker, of een cultfilm, die nog regelmatig op de Poolse tv wordt uitgezonden: *Sokół*. Handeling: twee mannen belanden in een totalitaire samenleving gedruud door vrouwen.

FOKKE & SUKKE
MERKEN NU AL DAT HET OM EERDER BEELDEN VERSPREIDT

HE! IS DAT NIET DE LUL VAN JOUW CASTING DIRECTOR?

Links: Cyprian Koscielniak onder een illustratie van Bin Laden in Warschau. Boven: Dispuut over gaswinning (2009). Daaronder: De catalogus van de tentoonstelling en rechts de illustratie na de aanslagen van 9/11 (2001).

Het museum, gerenommeerd in Polen, heeft zich toegelegd op illustratoren en grafisch vormgevers van de 'Poolse posterschool'. Wellicht omdat alles van waarde in Polen altijd kapoiting in oorlogen en de handen van bezetters, steeg deze reproducteerbare vorm van kunst, affiches en posters, in de jaren na de Tweede Wereldoorlog tot grote hoogte.

Het communisme hielp daarbij, vooral bij filmaffiches. Bezoekersaantallen waren niet cruciaal voor het filmbudget, waardoor ontwerpers zich van commerciële overwegingen weinig hoefden aan te trekken, en zich konden richten op de esthetische kwaliteit.

Beroemde Amerikaanse films kregen hun mooiste en origineelste affiches in Polen. Met dit overzicht zie het museum Koscielniak definitief in deze Poolse traditie.

En terecht. Behalve dat Koscielniak een leerling was van een van de oprichters en belangrijkste exponenten

van de Poolse posterschool, Henryk Tomaszewski (1914-2005), is de invloed altijd zichtbaar gebleven, vooral in werk dat hij verrichtte voor andere opdrachtgevers dan de krant. Zoals de verhalen die hij vertelde op wanden van het Emma Kinderziekenhuis in Amsterdam.

De diversiteit van zijn werk is enorm, zo laat de expositie goed zien. Toch is er altijd een constante: Koscielniak's vertellende kracht. Zelfs een minuscule tekeningetje van een paar laarzen bij een lezersbrief vertelt een verhaal. En zelfs als Koscielniak een minimalisten schildert, zo blijkt in Warschau, dan krijgt hij de bloemen niet stil. Ze vertellen een opgewonden, dubbelzinnig verhaal.

Pieter van Os

Cyprian Koscielniak. 'Glitter to Litter', illustraties, posters en tekeningen Tm 17 maart 2018. Museum Plikatu, Warschau. In postmuseum.pl

IKJE

Tas

Op weg als keeper naar veteranenhockey word ik aangehouden door aspirant politiejongens en -melden. Verkeerscontroleur Ik heb mijn rijbewijs thuis laten liggen en krijg hiervoor een bekeuring: 90 euro. De jonge agent is blijklaar begaan met me, want als hij mijn keeperstas achterin de auto ziet,

went hij me een fijne kampeerzakje.

Jeannette Kuijpers

Lezers zijn de auteur van deze rubriek. Een keer is een persoonlijk-keuring of anekdote in maximaal 120 woorden. Insturen via ikje@nrc.nl

Amsterdam Art

Weekend

DISCOVER CONTEMPORARY ART

23-26
Nov. 2017

Amsterdam Art Weekend: het hart van de hedendaagse kunst

Onze hoofdstad is voor de zesde keer het zinderende hart van de internationale kunstwereld. Tijdens Amsterdam Art Weekend van 23 tot en met 26 november laten ruim 50 galeries, musea, project spaces en instituten u kennismaken met de nieuwste ontwikkelingen en talenten rond hedendaagse kunst.

Op het programma staan meer dan 100 tentoonstellingen, lezingen, performances en andere evenementen, waarvan een groot deel gratis toegankelijk

RijksakademieOPEN is het startpunt voor de grote namen van de toekomst. Hier krijgen opkomende kunstenaars uit binnen- en buitenland twee jaar lang de tijd en ruimte om hun talent te ontplooiën. Tijdens

Prikkelende kunst bij de galeries

Ontdek bij 26 galeries drie dagen lang actuele en experimentele kunst. U kunt verschillende themaroutes volgen en op vrijdagavond vindt de speciale Gallery Night plaats. Nieuwe werken van grote namen komen voorbij. Bij Annet Gelink Gallery kunt u de tentoonstelling bekijken van Erik van Lieshout. Galerie Martin van Zomeren brengt werk van Oscar Santillan, waarin de kunstenaar een verband legt tussen de realiteit en het verleden zonder zich uit te spreken over 'goed' of 'fout'. Galerie Ron Mandos komt met 'Useless Objects' van de Cubaanse kunstenaar Inti Hernandez houten huishoudelijke voorwerpen die mooi zijn, maar ook onbruikbaar. Gevarieerd programma Amsterdam Art Weekend. Zo hebben verschillende musea de beste tentoonstelling van het jaar voor Amsterdam Art Weekend bewaard, waaronder het Stedelijk Museum en de Oude Kerk. Het Prins Claus Fonds en het Amsterdams Fonds voor de Kunst presenteren een unieke expositie genaamd 'Three Crossings: El-Salahi, Hammons, Brouwn'. Hierin zijn werken te zien van drie kunstenaars uit verschillende landen: Sudan/Vereinigd Koninkrijk, Verenigde Staten en Suriname op drie plekken in de stad: Prince Claus Fund Gallery, EENWERK en De Waalse Kerk. Daarnaast is in het historische pand van Manifesta aan de Herengracht de nieuwe groepstentoonstelling 'Terrestrial Records' te zien en brengt De Ateliers, een post-academische opleiding, een driedaags programma met kunst, films, lezingen, taotoeësessies en performances. Een familieprogramma vindt plaats in het Rijksmuseum waar kinderen in de Teekenschool alles leren over de Gouden Eeuw, terwijl hun ouders een rondleiding krijgen langs galeries in de buurt.

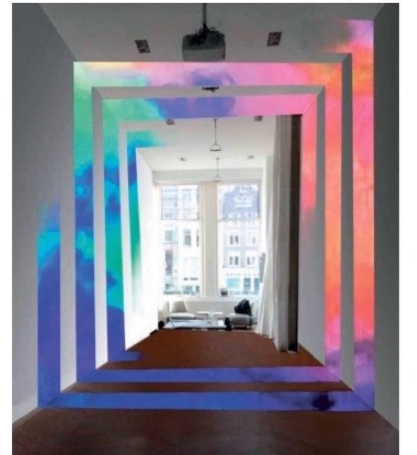
Afbeelding: Amsterdam Art Weekend 2016. Fotografie: Ser-Lan van Rooij

Ontdek galeries tijdens de Gallery Night

Gallery Night is de perfecte manier om te ontdekken wat de beste galeries van Amsterdam in huis hebben. Tijdens deze feestelijke avond op vrijdag 24 november openen 26 galeries de deuren en laten u als een van de eerste kennismaken met de nieuwste werken, zowel van jonge, talentvolle kunstenaars als van de gevestigde namen.

Op ongedwongen wijze kunt u inspirerende, eigentijdse en verleidelijke kunstwerken leren kennen en vergelijken, van schilderijen en sculpturen tot foto's en video's. De galeries organiseren tentoonstellingen, performances en andere activiteiten, tevens is alle kunst te koop. Zo opent tegenbosch van vreden met een expositie van Chaim van Luit. Op zijn fietstocht naar zijn atelier in Maastricht kruist hij dagelijks een belangrijke handelsroute uit de Romeinse tijd. Zijn fascinatie werd gewekt toen hij een antieke munt vond: het tastbare bewijs van die historische aanwezigheid. Hij volgde het spoor van deze route en verwerkte zijn vondsten in de even spectaculaire als intieme installatie 'Via Lucila' - Weg van het licht. Van Luit verbindt tijd en geschiedenis, zoals in het beeld van de spin die 40 miljoen jaar geleden in een druppel hars van een naaldboom verstrikt raakte en daardoor voor altijd bewaard

is gebleven. Een eigentijdse spin bungelt aan een draad boven zijn in barnsteen gevatte soortgenoot. Lumen Travo Gallery presenteert nieuw werk van Yvonne Dröge Wendel. De gelauwerde Duitse kunstenaar onderzoekt hoe objecten het gedrag van mensen beïnvloeden en richtte zich voor de expositie op een specifiek object: een tank. De 'Thing Tank' is ontworpen voor een openbaar gebouw en lijkt op een ronde stoel - een object dat uitnodigt om een beleving te ondergaan en mensen aanmoedigt actief na te denken over de toekomst van tastbare dingen. The Merchant House heeft de Franse kunstenaars Elsa Tomkowiak en Mary Sue door de galerie laten 'razen', waarbij ze deze ruimte een uitdagende en provocerende facelift hebben gegeven. Met schilderkunst, beeldhouwkunst, fotografie en video leiden ze bezoekers langs de muren, vloeren, plafonds, ramen en terrassen, spelend met kleur als culturele waarde. Tomkowiak gaat alle conventies van werken met verf te buiten en transformeert een statig Amsterdams herenhuis in een explosie van fluorescerende kleuren. Mary Sue buit haar aangenomen identiteit maximaal uit en maakt uitgedost als keurig dienstmeisje de meubels en ornamenten van het huis schoon. Of u nu een expositie wilt bekijken, een eerste aankoop overweegt of uw kunstverzameling wilt uitbreiden, iedereen is welkom en de toegang is gratis. Tijdens de Gallery Night kunt u de galeries bezoeken tussen 17.00 en 21.00 uur. Ze zijn verder ook het hele Weekend open.

Elsa Tomkowiak, proposed intervention at The Merchant House, November 2017